

Aktualizace příjmové situace podniků v roce 2023

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

Praha, 26.3. 2024

Osnova:

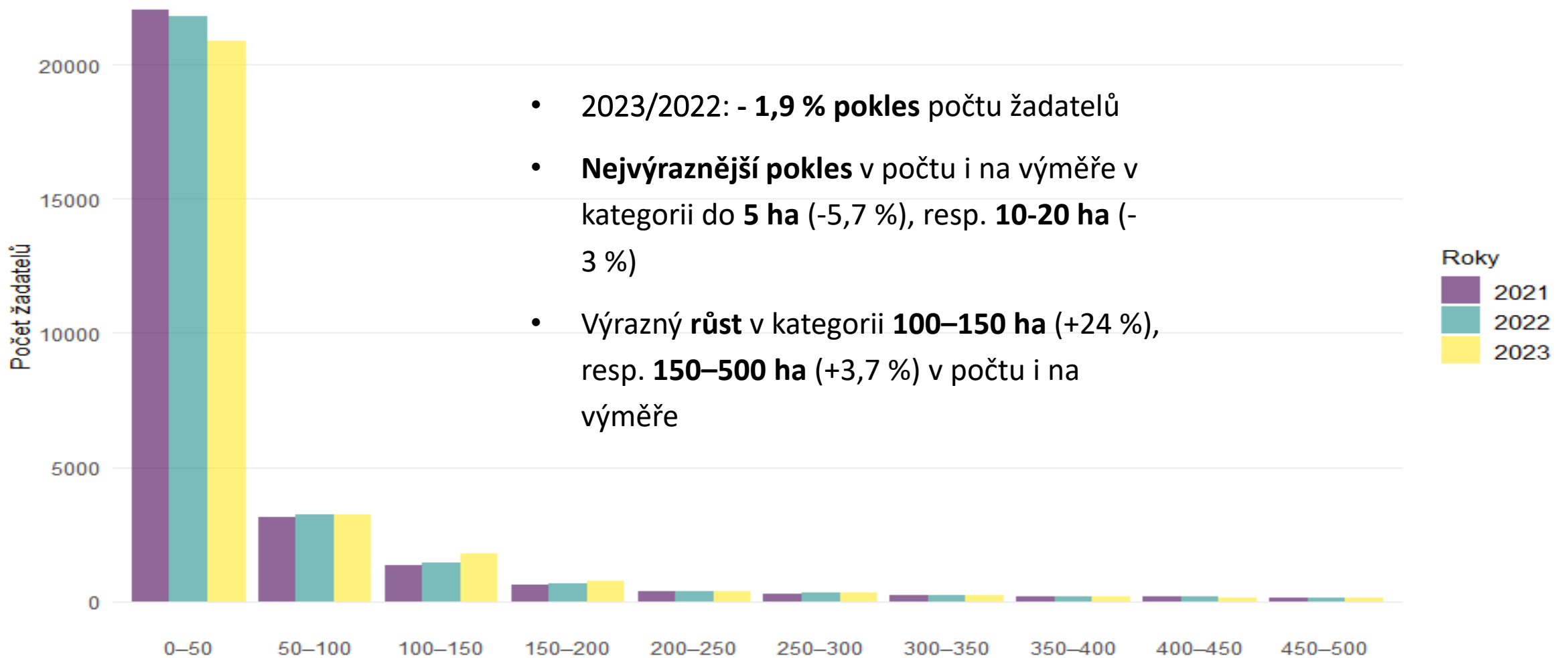
- Změny ve velikostní struktuře žadatelů o přímé platby
- Vyhodnocení jen dopadů změn národních politik a SZP na příjmovou situaci zemědělských podniků v roce 2023
- Vyhodnocení dopadů změn národních politik a SZP vč. změny tržních podmínek na příjmovou situaci roku 2023

Dopady změn národních politik a SZP v roce 2023

- hodnocené období let **2017-21** jako báze pro predikci provozních podpor 2023
- rok 2022 z pohledu podmínek shodný (programovací období 2014-2022)
- **skutečnost roku 2022** však doznává změn proti průměru období let **2017-21**
  - ↓ **provozních podpor** v přepočtu na ha z. p. primárně z důvodu **posilování kurzu Kč vůči € u Přímé platby o 5,8 %**.
  - ↓ **národních dotací** dle Zásad o **17,6 %** oproti období **2017-21**
  - ↓ **podpory výroby energií z obnovitelných zdrojů o 20 %** - ale jejich **přesun do zvýšení ostatní produkce** (meziroční růst u pod. 500-1 000 ha **(+48 %)**, u pod. nad 2 000 ha **(+28 %)**, a u pod. 1 000-2 000 ha **(+18 %)**)
  - výsledek změn: ↓ **celkových podpor o 6 %** (v rozpětí mezi **-10,6 až +2,2 % napříč Podniky**)
- Odvozené změny pro **predikovaný rok 2023**
  - ↓ **obálky Přímých plateb o 2,5 %** na investiční intervence pro mladé zemědělce ve 2. pilíři
  - další posilování **měnového kurzu o 6,1 %** vůči období **2017-21 vede k ↓ Přímých plateb o 11 %**.
  - Ale proti tomu ↑ **objemu plateb 2. pilíře** z důvodu navýšení národního kofinancování z **35 % (2014-22) na výsledných 65 % (2023+)**: ↑ **objem prostředků na 2. pilíř o 19 %**.
  - Výsledek změn: ↑ **celkových podpor v roce 2023** oproti bázi let 2017-21 v průměru o cca **2 %** a to významně diferencovaně napříč **jednotlivými Podniky od -21,0 % až do +21,7 %**

Změny ve velikostní struktuře žadatelů o přímé platby

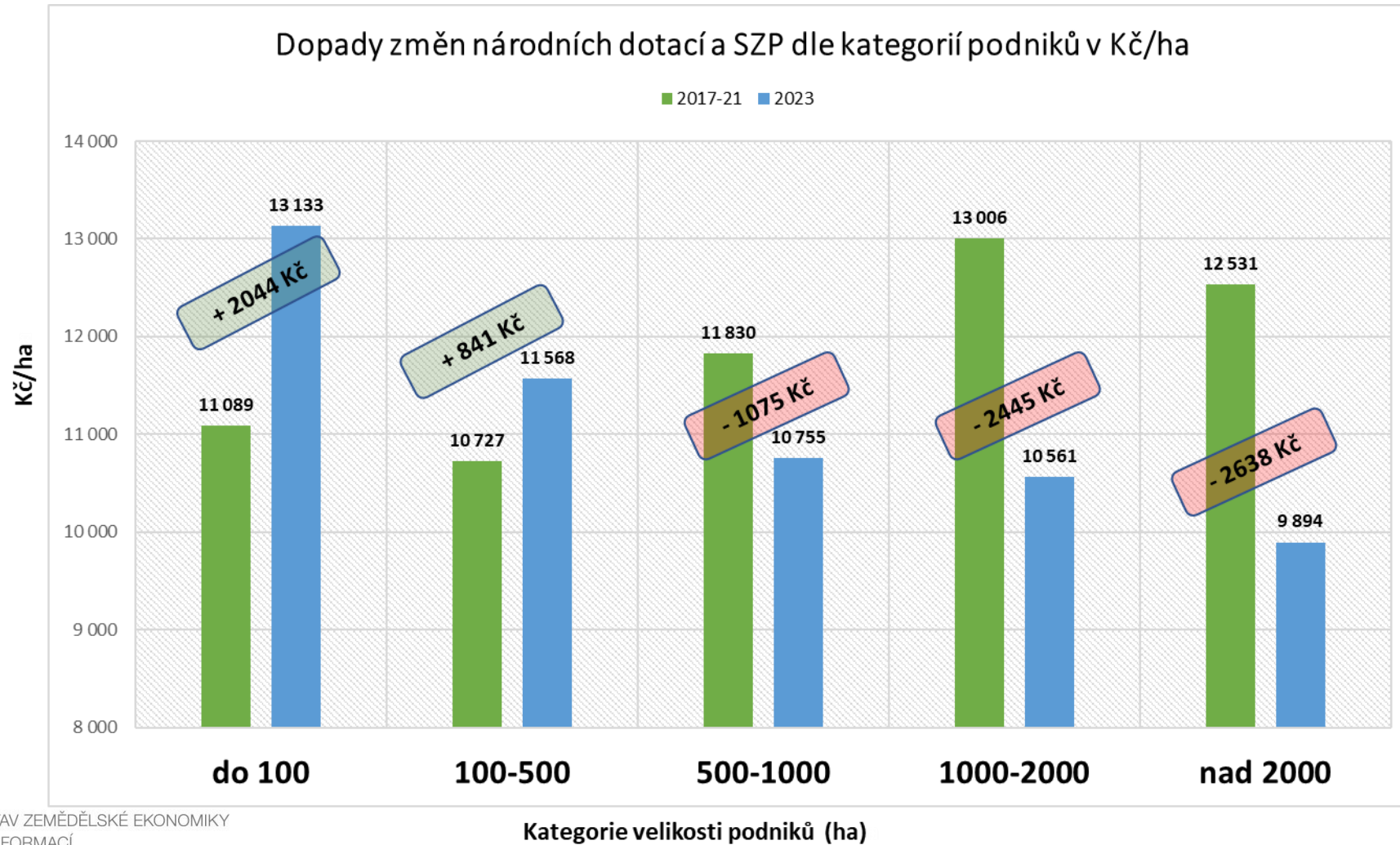
Distribuce počtu žadatelů v kategoriích nejmenších podniků do 500 ha v letech 2021–2023

- 2023/2022: - **1,9 % pokles** počtu žadatelů
- **Nejvýraznější pokles** v počtu i na výměře v kategorii do **5 ha** (-5,7 %), resp. **10-20 ha** (-3 %)
- Výrazný **růst** v kategorii **100–150 ha** (+24 %), resp. **150–500 ha** (+3,7 %) v počtu i na výměře

Zdroj SZIF - jednotná žádost a LPIS, vlastní zpracování ÚZEI

Vyhodnocení jen dopadů změn národních politik a SZP na příjmovou situaci zemědělských podniků v roce 2023

Příjmový indikátor: ČPH/AWU

- Eurostatem označovaný jako **Indicator A** využívaný pro srovnávání důchodové situace v zemědělství mezi jednotlivými ČS
- **důchod z výrobních faktorů** generovaný jednotkami zabývajícími se zemědělskou výrobou vztažený k objemu vynaložené zemědělské práce (AWU – Annual working unit – roční pracovní jednotka)
- jinak řečeno: **příjem z prodeje výrobků a služeb**, po přičtení **provozních dotací a odpočtu daní** spojených s výrobou **a nakoupených vstupů**
- roční pracovní jednotka udává množství vynaložené práce, která je odvozena od počtu odpracovaných hodin - **2000 hodin za rok** (bez započtení 200 dnů dovolené)

Vymezení Čisté přidané hodnoty v účetnictví

Celková produkce (Total output)			Saldo provozních dotací a daní (Balance current subsidies & taxes)	
Produkce RV (Output crops & crop products)	Produkce ŽV (Output livestock & livestock products)	Ostatní produkce (Other output)		
Výrobní spotřeba (Intermediate consumption)		Hrubá přidaná hodnota (Gross farm income)		
Přímé náklady (Specific costs)	Ostatní věcné náklady (Farming overheads)			
		Odpisy (Depreciation)	Čistá přidaná hodnota (Farm net value added) vs. Důchod z faktorů	Saldo investičních dotací a daní (Balance subsidies & taxes on investment)
		Externí faktory (External factors)		Důchod ze zemědělské činnosti (Family farm income)
		Osobní náklady (Wages)	Nájemné půdy a budov (Rent)	

Vyhodnocení jen dopadů změn národních politik a SZP na příjmovou situaci zemědělských podniků v roce 2023

indikátor / období	Průměrná výměra z. p. *)		Δ prov. dotací 2023						Δ ČPH/AWU při simulaci změny prov. dotací 2023				
	2017-21	2022	data roku 2017-21	data 2023	Δ prov. dotací 2023		Δ prov. dotací 2023 po eliminaci vlivu snížení provozních dotací na OZE **)		data roku 2017-21	data roku 2017-21 při prov. dotacích 2023	Δ ČPH v důsledku změny prov. dotací 2023		
					Kč/ha	%	Kč/ha	%			Kč/AWU	%	
faremní systém (kategorie podniku)/mj.	ha	ha	Kč/ha	Kč/ha	Kč/ha	%	Kč/ha	%	Kč/AWU	Kč/AWU	Kč/AWU	%	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Velikost	do 100 ha	37	43	11 089	13 133	2 044	18,4	2 054	18,5	323 607	369 024	45 417	14,0
	100 - 500 ha	212	204	10 727	11 568	841	7,8	878	8,2	718 582	763 428	44 845	6,2
	500 - 1000 ha	735	747	11 830	10 755	-1 075	-9,1	-945	-8,0	753 316	699 252	-54 064	-7,2
	1000 - 2000 ha	1 428	1 442	13 006	10 561	-2 445	-18,8	-1 975	-15,2	760 987	660 332	-100 655	-13,2
	nad 2000 ha	3 022	3 153	12 531	9 894	-2 638	-21,0	-2 080	-16,6	861 134	741 591	-119 544	-13,9

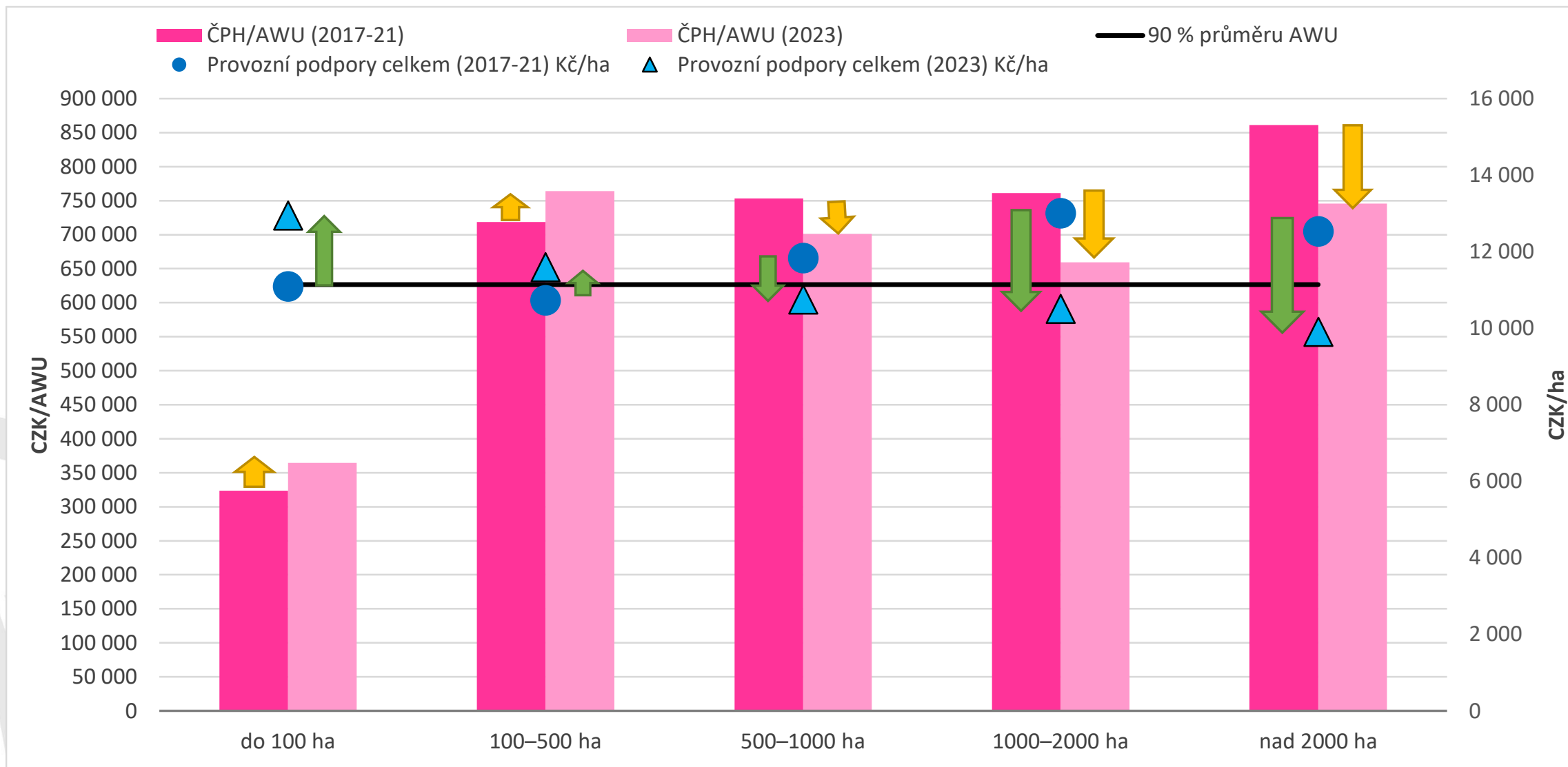

Změna struktury skupin dotací v nastavení společné a národní dotační politiky v roce 2023 vůči období 2017-21

Ukazatel (Kč/ha)/Kategorie podniků	do 100 ha	100 - 500	500 - 1000	1000 - 2000	nad 2000
Provozní dotace a podpory celkem	2 044	841	-1 075	-2 445	-2 638
Jednotná platba na plochu	-1 611	-1 614	-1 599	-1 586	-1 524
Redistribuční platba	3 785	2 630	761	394	185
Platby AEKO + EZ	402	534	536	-372	-287
Dotace na ANC	-78	-39	-80	-110	-30
Dotace na výrobní spotřebu	36	-31	-177	-353	-443
Dotace na externí faktory	12	15	9	9	7
TOP UP a ostatní dotace	-480	-652	-524	-426	-545
z toho podpory OZE	-10	-37	-129	-470	-557
z toho celkové podpory na plodiny	-179	-139	-108	-33	-37
z toho celkové podpory na zvířara	-1	-30	-52	-72	-34

- pokles **BISS (dříve SAPS)**: snížení celkové obálky na PP, převod 2,5 % na mladé, posílení kurzu Kč a zavedení **redistributivní platby** (23 % obálky PP);
- zavedení **redistributivní platby**, která má primární dopad na redistribuci příjmů a je silně korelovaná s velikostí podniku
- posílení a změny v nastavení **plošných opatření AEKO a EZ**
- změny v nastavení **plateb ANC** a posílení kurzu koruny vedou k diferencovaným dopadům napříč jednotlivými KP
- **dotace na výrobní spotřebu** (zelená nafta, ozdravené programy 8.F, podpora PGRLF na podporu pojištění), dochází k poklesu z důvodu úsporných opatření
- změna v dotační politice na **podporu výroby OZE**, ale pokles v podpoře ze strany daňových poplatníků je vyrovnán zvýšenou výkupní cenou energií
- **komoditně vázané podpory** ve formě VCS nebo PVP (dříve Top Up), pokles způsoben ukončením PVP od roku 2023 (na z. p., chmel decouplovaný, přežvýkavci, KBTPM, ovce a kozy a škrobové brambory decouplované) a dále změnou sazeb VCS (posílení sazby podpory na ovoce VP i VVP, zeleninu VP i VVP, chmel a tele masného typu a dojníc, zrušení podpory konzumních brambor a pokles sazeb na škrobové brambory, ovce a kozy)

Zemědělský příjem a provozní podpory dle velikosti podniku pro období 2017-2021 a predikci politiky 2023

Vyhodnocení dopadů změn národních politik a SZP vč. změny tržních podmínek na příjmovou situaci roku 2023

indikátor / období		2022		2023			
		2022/ (2017-21)	jen efekt změny národní a SZP	efekt změny národní a SZP + tržních podmínek			
		Δ ČPH/ AWU	Δ ČPH/ AWU 2023/ (2017-21)	Δ ČPH/ AWU 2023/ 2022	ČPH/ AWU	úroveň ČPH/AWU vůči průměru	Δ ČPH/ AWU 2023/ (2017-21)
faremní systém (kategorie podniku)/mj.		%	%	%	Kč/AWU	%	%
		1	2	3	4	5	6
Velikost	do 100 ha	23,9	14,0	-12,5	350 743	47	8,4
	100 - 500 ha	34,2	6,2	-21,5	756 821	101	5,3
	500 - 1000 ha	26,6	-7,2	-19,9	763 893	102	1,4
	1000 - 2000 ha	40,5	-13,2	-26,0	790 705	106	3,9
	nad 2000 ha	57,7	-13,9	-33,6	901 176	121	4,6

- Vyhodnocení vlivu změny národní a společné ZP spolu se změnou tržních podmínek na příjmovou situaci v roce 2023, u většiny KP dochází k meziročnímu poklesu příjmu (od -12,5 % až do -33,6 % v případě kategorie podniků nad 2 000 ha).
- Pokles je determinován poklesem cen tržních plodin obilovin a olejnin (u kategorie do 100 ha činí podíl těchto komodit 41 % na celkové produkci a postupně narůstá až do 80% podílu v případě kategorie podniků nad 2 000 ha).
- A dále relativně silným efektem redistribuční platby, který byl implementován z důvodu doporučení EK k zajištění důchodové spravedlnosti mezi velikostními kategoriemi podniků

Srovnání výsledků odhadu vlivu čisté změny politiky v říjnu 2023 s odhady provedenými v červnu 2022

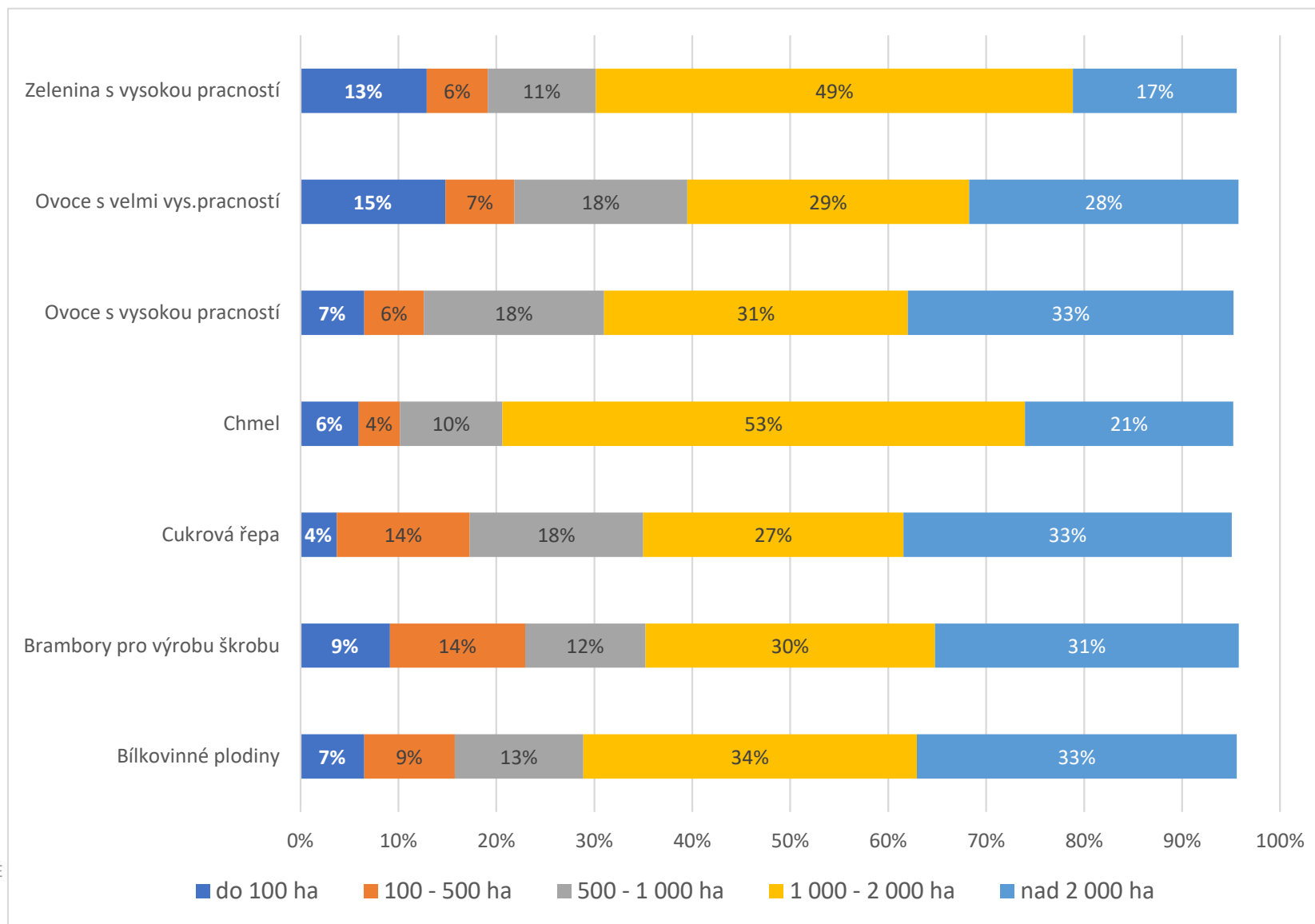
- Pokud chceme srovnávat varianty výpočtů ,je možné srovnávat jen ty varianty, které **řeší pouze změnu důchodové situace jen v důsledku změny nastavení parametrů politiky bez zohlednění vlivu tržních podmínek**, které velmi výrazně ovlivnily finální odhad dosažené příjmové situace v roce 2023. Přitom obě varianty se liší v těchto předpokladech:

VERZE výpočtů	LEDEN / ČERVEN 2022	ŘÍJEN 2023
VLASTNÍ PŘEDPOKLADY ANALÝZ		
Použitá BÁZE podniků	Průměr 2016-19	Průměr 2017-21
PROJEKCE	Projekce roku 2023+: je projektována jen změna politiky na úroveň provozních dotací a příjmovou situaci	
Směnný kurz Kč/€	pro rok 2023: 26,5 Kč/€	pro rok 2023: měnový kurz pro PP 24,46 Kč/€ a pro 2. pilíř 24,116 Kč/€

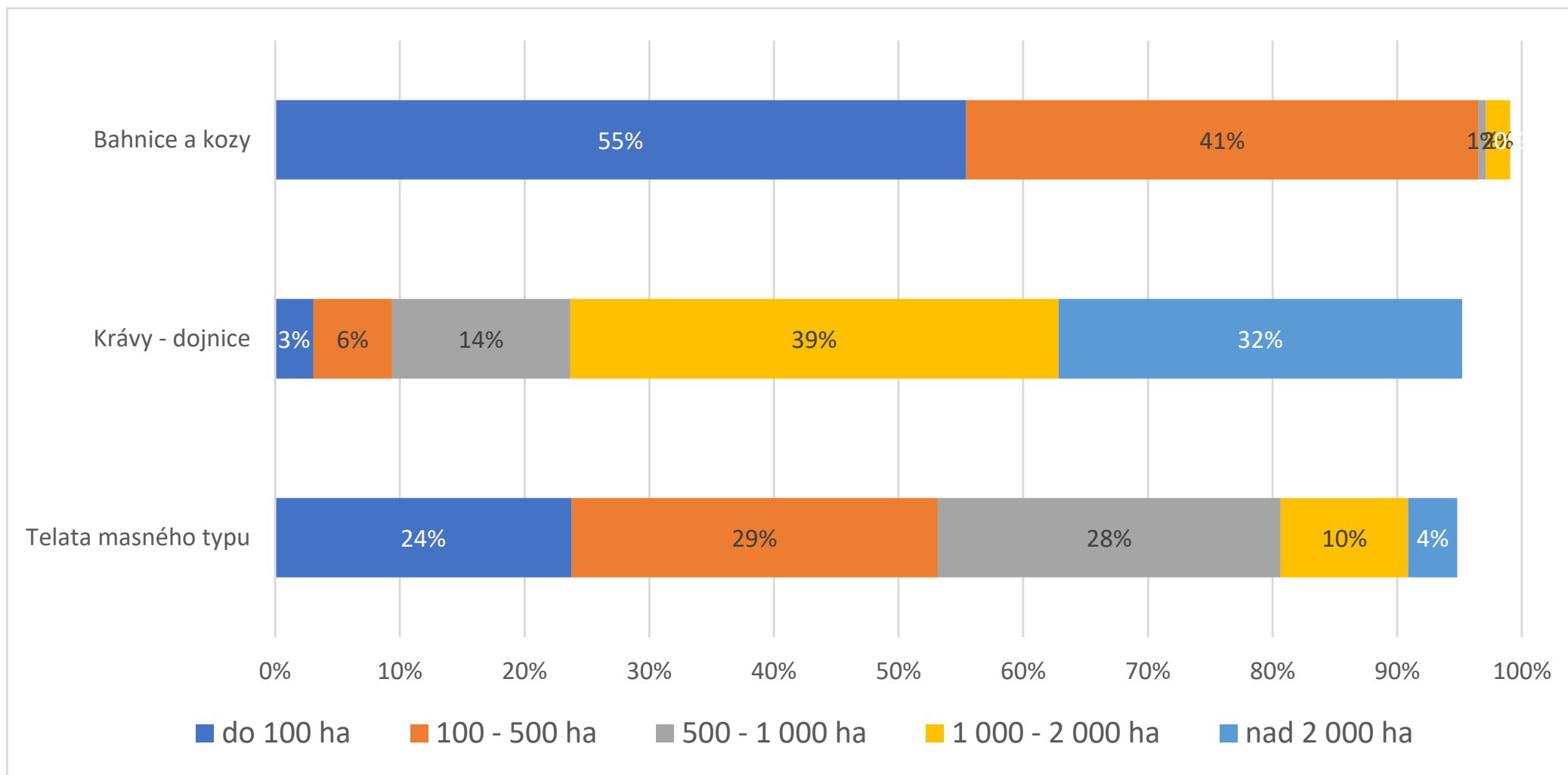
Srovnání výsledků odhadu vlivu čisté změny politiky v říjnu 2023 s odhady provedenými v červnu 2022

Verze výpočtu dopadu	říjen 2023								červen 2022							
	2017-2021	2023(p)	data roku 2017-21		data roku 2017-21 při prov. dotacích 2023		provozní dotace 2023/ (2017-21)	ČPH/AWU 2023/ (2017-21)	2016-2019	2023(p)	data roku 2016-19		data roku 2016-19 při prov. dotacích 2023		provozní dotace 2023/ (2016-19)	ČPH/AWU 2023/ (2016-19)
faremní systém (kategorie podniku)	Kč/ha	Kč/ha	Kč/AWU	% vůči průměru	Kč/AWU	% vůči průměru	%	%	Kč/ha	Kč/ha	Kč/AWU	% vůči průměru	Kč/AWU	% vůči průměru	%	%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
do 100 ha	11 089	13 133	323 607	47	369 024	55	18,4	14,0	10 876	14 387	278 070	47	367 220	56	32,3	32,1
100 - 500 ha	10 727	11 568	718 582	105	763 428	115	7,8	6,2	10 699	12 889	720 123	123	841 906	128	20,5	16,9
500 - 1000 ha	11 830	10 755	753 316	110	699 252	105	-9,1	-7,2	12 072	12 551	718 635	123	740 539	112	4,0	3,0
1000 - 2000 ha	13 006	10 561	760 987	111	660 332	99	-18,8	-13,2	13 130	12 513	698 800	119	675 441	102	-4,7	-3,3
nad 2000 ha	12 531	9 894	861 134	126	741 591	111	-21,0	-13,9	12 799	12 083	808 940	138	778 664	118	-5,6	-3,7

Podíl CIS (VCS) plodin na jejich celkové výměře

Podíl CIS (VCS) druhů zvířat na jejich celkovém počtu VDJ

Děkuji za pozornost.

Strukturální data (počet podniků, počet ha/BISS, ha/RP)

ha od	ha do	podniky počet	ha BISS	
-1	50	15 371	261 427	720 734 ha
50	100	3 236	231 575	
100	150	1 800	227 733	
150	250	1 171	220 954	
250	500	1 060	374 319	552 914 ha
500	1 000	815	587 884	
1 000	2 500	688	1 051 952	
2 500	3 500	101	293 013	
3 500	5 000	37	153 439	
5 000	15 000	16	106 462	